

DECLARAȚIE PUBLICĂ AMNESTY INTERNATIONAL

Data: 10 Februarie 2026 număr index: EUR 50/0686/2026

UCRAINA: „NECAZUL MEU ESTE DOAR PE JUMĂTATE...” EFECTELE UMANITARE DEVASTATOARE ALE ATACURILOR SISTEMATICE ALE RUSIEI ASUPRA SISTEMULUI ENERGETIC

„MOD DE SUPRAVIEȚUIRE” DOAR, ÎN TIMP CE ATACURILE AERIENE RUSEȘTI CONTINUĂ ÎN CEA MAI DURĂ IARNĂ

Sezonul de iarnă 2025/2026 este descris de mulți oameni din Ucraina drept cel mai dur pe care și-l amintesc. De la începerea războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei în februarie 2022, iar mai ales în lunile cele mai reci ale anului, modelul atacurilor aeriene desfășurate pe întreg teritoriul țării indică clar intenția de a distruge infrastructura energetică a Ucrainei. Aceste atacuri au provocat întreruperi masive ale serviciilor esențiale pentru populația civilă și au generat suferințe grave în rândul poporului ucrainean. După cum a declarat un locuitor din Kiev intervievat: „În acest moment, suntem într-un mod de supraviețuire extrem de dificil.”¹

Din octombrie 2025, zi de zi (în mare parte, noapte de noapte), sistemul energetic al Ucrainei este supus unei campanii intense de atacuri aeriene. Serviciul de Securitate al Ucrainei a documentat cel puțin 256 de lovituri asupra instalațiilor responsabile de furnizarea energiei electrice și a încălzirii, în perioada 25 octombrie 2025 – 15 ianuarie 2026.² Centralele termoelectrice, stațiile de transformare și nodurile critice de transport al energiei s-au numărat printre principalele ținte, subminând grav capacitatea țării de a asigura niveluri minime și stabile de electricitate și încălzire pe durata sezonului rece. Capacitatea sistemelor energetice și de încălzire ale Ucrainei a fost redusă dramatic, acestea funcționând sub o presiune extremă după patru ani de invazie rusă pe scară largă. Situația este agravată de faptul că iarna 2025/2026 este deosebit de rece, în contextul intensificării continue a atacurilor rusești.

Potrivit relatărilor din presă, întreruperile de urgență ale energiei electrice afectează aproximativ 80% din Ucraina. La data de 25 ianuarie, 15% dintre clădirile rezidențiale doar din Kiev nu aveau încălzire începând aproximativ din 9 ianuarie.³ Pentru mulți oameni, în special pentru locuitorii blocurilor cu mai multe etaje, lipsa curentului electric înseamnă absența încălzirii și a apei curente; iar atunci când alimentarea cu energie este reluată, încălzirea rămâne în continuare oprită din cauza țevelor și a centralelor termice grav avariate. Directorul Centrului de Cercetare în Energie, Oleksandr Kharchenko, a explicat într-un interviu că daunele aduse infrastructurii energetice a Ucrainei sunt atât de grave încât, chiar dacă ostilitățile s-ar încheia complet chiar acum, reluarea alimentării normale cu energie electrică nu ar fi posibilă pentru încă doi-trei ani.⁴

Peste 75% din populația Ucrainei locuiește în mediul urban,⁵ iar majoritatea zonelor urbane sunt spații rezidențiale compacte și dense, formate din blocuri de locuințe cu mai multe etaje. Acestea depind, de regulă, de centrale termoelectrice mari și de centrale de cogenerare, care produc și furnizează centralizat electricitate, încălzire și apă caldă pentru câteva sute, uneori chiar mii, de blocuri de apartamente.

Aceste centrale termice constituie ținte facile într-un război care urmărește degradarea deliberată a condițiilor de trai ale populației generale. O singură lovitură reușită poate afecta simultan zeci sau sute de mii de oameni. În același timp, forțele

¹ Olha Skorokhod, Kyiv, Pecherskyi district, interviewed on 14 January 2026.

² СБУ кваліфікує удари РФ по українській енергетиці як злочини проти людяності (відео), available at <https://ssu.gov.ua/novyny/sbu-kvalifikuie-udary-rf-po-ukrainskii-enerhetytsi-yak-zlochyny-proti-liudianosti-video> (accessed on 25 January 2026).

³ For instance, Ukraine war latest: 80% of Ukraine faces emergency power cuts, 15% of Kyiv residential buildings remain without heat after Russian attack, https://kyivindependent.com/ukraine-war-latest-jan-24-25-2026/?utm_source=chatgpt.com (accessed on 25 January 2026).

⁴ Телеграф, Графіки відключення світла - Олександр Харченко спрогнозував, коли покращаться та закінчатся, available at <https://news.telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2026-01-22/5931255-grafiki-vidklyuchen-tse-na-roki-ozvucheno-naygirshiy-stsenariy> (accessed on 25 January 2026).

⁵ WORLDOMETER, Ukraine population, Ukraine Population (2026) - Worldometer, (accessed 4 February 2026).

ruse s-au bazat și pe capacitatea lor masivă de foc pentru a distruge sau scoate din funcțiune stații mai mici, stații de transformare și noduri critice de transport al energiei, provocând atât daune locale, cât și daune sistemice.

În consecință, pe fondul atacurilor continue și al temperaturilor extrem de scăzute din această iarnă în Ucraina, care au coborât până la minus 16,4 grade C în noaptea de 18 ianuarie la Kiev și chiar mai jos în februarie,⁶ conductele sistemelor de încălzire centralizată care leagă clădirile rezidențiale de centralele termice au înghețat și s-au spart, necesitând înlocuire. În același timp, rețeaua electrică unică a suferit nu doar întreruperi, ci și supratensiuni, provocând avarii secundare. Președintele uneia dintre asociațiile de proprietari dintr-un bloc de locuințe din cartierul Holosiivskîi al Kievului a explicat: „Problemele sunt strigătoare la cer. În unele clădiri, sunt foarte multe... sistemele de încălzire centralizată au înghețat, iar în altele tablourile electrice au ars.”⁷

Cu toate acestea, deși amploarea și profunzimea dificultăților cu care se confruntă civilii din Ucraina sunt fără precedent, atacurile aeriene frecvente și consecințele lor înspăimântătoare nu mai sunt o noutate. Mulți locuitori vorbesc aproape cu detașare despre greutățile zilnice și realitățile războiului, care le erodează treptat mijloacele de trai.

„Situția este, desigur, complicată. La fel ca toată lumea, ne confruntăm cu probleme serioase încă din toamnă. Probabil că situația este similară în întreaga Ucraină. Odată cu venirea frigului, bombardamentele s-au intensificat. Au fost perioade — nu zilnic, dar destul de des — când alarma de raid aerian era activă aproape permanent, deoarece [rușii] lansau rachete una după alta, iar dronele veneau câte aproximativ două pe oră.”

Euhenia, jurnalistă, Odesa, 16 ianuarie 2026

În perioada 1–29 ianuarie 2026, sistemul energetic al Ucrainei a fost lovit în fiecare zi (în principal pe timp de noapte), inclusiv prin șase atacuri de amploare care au implicat sute de muniții ghidate cu precizie, printre care drone de atac, bombe aeriene și rachete ghidate. Ca urmare, aproximativ 90% din capacitatea internă de producere a energiei electrice pe bază termică a Ucrainei a devenit nefuncțională, lăsând sistemul dependent de centralele nucleare rămase operaționale și de importurile de energie electrică din Uniunea Europeană.⁸

Pierderea energiei electrice și a încălzirii a forțat comunitățile să suporte pene de curent prelungite, a perturbat alimentarea cu apă, a îngreunat accesul la servicii medicale și educație și a subminat, în nenumărate moduri, viața cotidiană în orașe și localități mai mici.

MENTINEREA VIEȚII ÎN CONDIȚII DE PENE DE CURENT ȘI GER

Amnesty International a primit rapoarte din întreaga Ucraină privind consecințele dramatice ale acestor atacuri.

În timpul penelor de curent, situațiile individuale diferă considerabil, în special în funcție de amplasarea clădirii, de faptul dacă aceasta este conectată la rețeaua de gaze sau dacă, așa cum se întâmplă în cazul multor blocuri înalte mai noi, a fost proiectată să depindă exclusiv de electricitate, precum și de alți factori.

„În decembrie am rămas fără electricitate, cred, timp de trei zile. Dar clădirile aflate mai aproape de stația de transformare au fost afectate mai mult. Nu știu exact cât — poate cinci, șase, șapte zile... Fără electricitate și, în unele locuri, fără apă și încălzire. Dar, din nou, în cazul meu este doar jumătate de necaz, pentru că am un aragaz pe gaz. Pot aprinde gazul, pot încălzi o cărămidă și astfel mă pot încălzi. Sunt foarte multe clădiri care depind exclusiv de electricitate, inclusiv chiar aici, lângă mine. Eu locuiesc într-un bloc cu nouă etaje... Iar alături sunt multe blocuri cu 12 etaje. Sincer, nu-mi pot imagina cum au supraviețuit. Este înfricoșător. Nu au nimic — doar o plită electrică, fără apă, cu tavane înalte. Nu am nicio idee cum au făcut față.”⁹

Euhenia, jurnalistă din Odesa, într-un interviu acordat Amnesty International

⁶ Lowest temperature recorded in Ukraine (in Kyiv) in January 2026, source: weatherandclimate.eu.

⁷ Anatoliy Bohdanov, the Chair of the homeowners' association of a multi-apartment building, Kyiv, interview on 16 January 2026.

⁸ ШТАБ.INFO, Зимовий період 2025–2026 став найбільш критичним за весь час війни - ШТАБ.INFO, available at <https://shtab.info/news/zymovij-period-2025-2026-stav-najbilsh-krytychnym-za-ves-chas-vijny/> (accessed 4 February 2026).

⁹ Euhenia, journalist, Odesa, interviewed on 19 January 2026.

Impactul este mult mai amplu asupra fiecărei familii, afectând nu doar condițiile de trai, ci și capacitatea de a munci și de a-și câștiga existența, de a asigura educația copiilor sau chiar de a avea mese regulate. Nadiia, mama unui băiat de vârstă școlară din Kiev, descrie ce înseamnă această situație pentru o familie:

„Pentru a doua săptămână consecutiv, avem întreruperi severe de electricitate. Iar atunci când nu avem curent, nu avem nici încălzire, nici apă curentă — nimic. Temperatura din apartament scade constant. Astăzi sunt 12,5 grade. Locuim la etajul 14. [...] Copilul meu este în clasa a III-a. Școala este, teoretic, deschisă, iar profesorii le cer copiilor să vină, dar temperatura din clasă este de 11–12 grade. Așa că toți părinții au decis că niciun copil nu va merge la școală, iar dacă profesorul are electricitate, cursurile se desfășoară acum online. Când profesorul nu are electricitate, sarcinile sunt transmise, iar copiii învață singuri. [...] Ni se spune: puteți aduce copiii la școală, dar nu suntem în măsură să le oferim mâncare. Eu lucrez și, de obicei, îmi lasam copilul la programul după școală, dar acum nu îl pot lăsa acolo flămând. [...] Avem un aragaz portabil pe gaz, cu butelie, cu un singur arzător pe care putem găti ceva. Ieri am fiert niște cârnați...”

Svetlana, o pensionară din Kiev, descrie cum arată zilele sale în timpul penei de curent:

„Cum ne încălzim? Încălzesc niște apă într-o cană pe un reșou cu kerosen, umplu două sticle, una o pun la picioare, cealaltă o țin în mâini, ca să nu îngheț. Și dormim cu toții îmbrăcați, vedeți, îmbrăcați, înțelegeți? Îmbrăcați sub plăpumi, punem pe noi tot ce avem.”

După pene de curent prelungite și reparații urgente, electricitatea revine intermitent. Svetlana continuă:

„De îndată ce revine curentul, fug acasă să gătesc repede ceva, de exemplu o supă... Este ca și cum, atunci când vine curentul [uneori noaptea], gătesc noaptea ca să am măcar ceva de mâncare...”¹⁰

Serhii din Dnipro a spus că la începutul lunii ianuarie nu a avut electricitate în casă timp de aproape șapte zile:

„Am un mic aragaz de camping. Încălzeam apă și o puneam în sticle de plastic. Ne ajutau să nu înghețăm noaptea. La scurt timp după ce lucrările de reparație au permis reluarea limitată a alimentării cu energie, orașul a fost din nou bombardat intens, iar 18.000 de familii au rămas fără electricitate, fără gaze, fără nimic. La școala fiicei mele, temperatura din clasă este de 13 grade, iar în adăpostul antiaerian este și mai scăzută.”¹¹

Situația este similară și în Odesa, după cum a declarat Anna:

„Cea mai critică problemă pentru noi este electricitatea, pentru că dacă încălzirea este electrică, așa cum este la mine, atunci nu este doar lipsă de curent, ci și lipsă de încălzire. Pot cumva să mă descurc fără electricitate, dar fără încălzire este extrem de frig. Lucrez de acasă purtând patru straturi de haine, cu căciulă și mănuși.”

Tehnicile de supraviețuire și „micile soluții” improvizate diferă de la o persoană la alta, iar toate materialele și echipamentele implicate, butelii de gaz, aragazuri portabile, lemne de foc, s-au scumpit considerabil, iar unele au devenit greu de găsit.

Această situație se extinde și la obiecte aparent neașteptate, precum cărămizile, după cum explică Olha din Kiev:

„De șase zile trăim fără încălzire, iar în jumătate din acest timp nu avem nici electricitate, nici apă curentă. Din fericire, avem o plită pe gaz. Soțul meu a cumpărat câteva cărămizi, le încălzim pe plită și le folosim pentru a încălzi apartamentul, cum putem. [...] Aprinzi arzătoarele de gaz, folosești cărămizile ca să construiești un fel de arc deasupra lor, apoi pui oale deasupra, iar mai târziu poți muta aceste oale calde în [alte] camere, unde degajă căldură.”¹²

Fiica Olhei are doi ani. Fără încălzire și apă curentă, ea nu a beneficiat de igienă adecvată în tot acest timp.

În mod previzibil, persoanele care locuiesc în apartamente cu plite pe gaz lasă focul aprins ore întregi, deoarece acesta este singura sursă de căldură în locuințele înghețate. Această practică implică însă riscuri semnificative de accidente grave, mai ales

¹⁰ Svetlana Prokopivna, Kyiv, Holosiivskyi districts, interviewed on 16 January 2026.

¹¹ Serhiy Barabash, Dnipro, interviewed on 19 January 2026.

¹² Olha Skorokhod, Kyiv, Pecherskyi district, interviewed on 14 January 2026.

atunci când sunt folosite cărămizi. Unele magazine de materiale de construcții au rămas fără cărămizi, pe măsură ce locuitorii le cumpără pentru a-și improviza sisteme de încălzire. Potrivit Amnesty International, unii locuitori din Kiev și-au instalat corturi de camping chiar pe paturi și aprind lumânări pentru a încălzi spațiul restrâns din interior, asumându-și riscuri extreme. Căutarea în masă a unor alternative mai sigure a fost limitată de raritatea acestora și de costurile în creștere. Yuliia, o doctoriță din Kiev, a declarat pentru Amnesty International că blocul ei are o alimentare limitată cu căldură, dar capacitatea sistemului este atât de redusă încât temperatura din apartamentul ei rămâne foarte scăzută. La locul de muncă, nu are încălzire de câteva săptămâni. Se gândea să se mute din Kiev într-un sat din apropiere, într-o căsuță cu sobă pe lemne sau cărbuni, dar, din cauza cererii mari, prețurile chiriei pentru astfel de locuințe au crescut vertiginos, la fel și costurile lemnului și cărbunilor.¹³

Pentru a sprijini populația, autoritățile au amenajat așa-numitele „puncte de reziliență” în cartierele orașelor. Acestea sunt, practic, corturi mari administrate de Serviciile Naționale pentru Situații de Urgență, încălzite cu generatoare mici și deschise non-stop. Oamenii se pot încălzi aici, pot consuma băuturi calde și o masă și își pot încărca telefoanele. Pentru mulți, câteva ore petrecute în aceste spații reprezintă singurele momente de căldură disponibile la temperaturi sub zero grade.

O altă locuitoare din Kiev, tot pe nume Olga, a relatat Amnesty International cum aceste puncte au devenit pentru ea o adevărată linie de salvare:

„Vin aici în fiecare zi, stau aici aproximativ trei ore. Este foarte cald și sunt oameni foarte buni în jur. Este bine să existe un astfel de loc. Nu m-am gândit niciodată în toată viața mea că voi avea nevoie să folosesc un loc ca acesta.”¹⁴

Aceste corturi mari, denumite „puncte de reziliență”, au devenit o prezență obișnuită în multe zone rezidențiale din Kiev și din întreaga Ucraină. Una dintre caracteristicile lor principale este siguranța relativă pe care o oferă, spre deosebire de soluțiile improvizate de încălzire din locuințe, care implică adesea foc deschis și combustibili periculoși.

Cu toate acestea, pentru multe persoane, nici aceste facilități nu sunt accesibile. Amnesty International a discutat cu rude ale persoanelor în etate și ale persoanelor cu dizabilități care nu pot părăsi apartamentele de la etajele superioare ale blocurilor și, din cauza lipsei lifturilor funcționale, nu pot urca sau coborî scările. Aceste persoane rămân, practic, blocate în apartamente înghețate.

UNII AR PUTEA SĂ NU SUPRAVIEȚUIASCĂ ACESTEI PERIOADE

Majoritatea mărturiilor incluse în această publicație au fost colectate de personalul Amnesty International din Kiev. Deși aceste relatări reflectă poveștile altor persoane, experiențele propriului personal și ale familiilor acestora sunt foarte similare.

Un element esențial comun atât personalului organizației, cât și persoanelor intervievate, este faptul că au reușit să comunice între ei și nu au fost complet izolați de ceilalți. Însă acest lucru nu este valabil pentru toți ucrainenii. Există persoane, inclusiv persoane în etate și persoane cu dizabilități, care sunt probabil izolate și constrânse să rămână în apartamentele sau casele lor și care nu se pot baza pe mijloace de comunicare precum telefoanele mobile, atunci când rețelele sunt perturbate și când dispozitivele nu pot fi încărcate din cauza penelor de curent. Poveștile lor rămân, deocamdată, nespuse. Oricât de cutremurător ar fi să o spunem, este probabil să existe istorii care nu vor fi niciodată cunoscute, ale celor care au trăit în condiții extreme, dar nu au supraviețuit acestora.

Amploarea și intensitatea atacurilor forțelor ruse asupra infrastructurii energetice a Ucrainei par să facă parte dintr-o strategie menită să răspândească teroare în rândul populației civile, să submineze reziliența civilă, să perturbe serviciile critice și să împiedice desfășurarea activităților zilnice esențiale, cu scopul de a demoraliza populația. Prin încercarea de a avaria sau distruge sistemele de energie, încălzire și alimentare cu apă, în special în condiții de temperaturi scăzute, prin perturbarea gravă a serviciilor medicale, educaționale și a altor servicii, precum și prin subminarea comunicării, aceste atacuri generează direct consecințe umanitare grave, care depășesc cu mult daunele fizice imediate. Suferința civililor expune milioane de oameni la risc și adâncește vulnerabilitățile existente.

Încălcând în mod direct legile războiului, astfel de acțiuni sugerează intenția de a folosi privarea de obiecte indispensabile supraviețuirii civililor ca mijloc de presiune asupra populației civile, mai degrabă decât pentru a obține un avantaj militar concret. Dreptul internațional umanitar impune protejarea obiectelor indispensabile supraviețuirii civililor. Aceste acțiuni contravin în mod direct acestei prevederi.

¹³ Yuliia, Kyiv, interviewed on 20 January 2026.

¹⁴ Olha, Kyiv, Holosiivskyi district, interviewed 16 January 2026.

Amnesty International solicită o anchetă promptă, aprofundată și imparțială a tuturor crimelor suspectate în conformitate cu dreptul internațional și tragerea la răspundere a tuturor celor responsabili. Organizația solicită încetarea imediată a agresiunii ruse împotriva Ucrainei, precum și adevărul, reparații și dreptate pentru toate victimele sale.